

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW, MPVO

Internationaal Beleid

Van

Datum

06 juni 2023

Referentie

38636505

Bijlagen

Concept Kamerbrief met
beleidsreactie

nota

Beleidsreactie advies Onderwijsraad 'Actief in Europa'

Intern OCW afgestemd

HOenS, KENNIS, MBO, PO, VO

Aanleiding

- Op 9 maart 2023 heeft de Onderwijsraad op eigen initiatief het advies 'Actief in Europa' uitgebracht.
- De raad beveelt u hierin vooral aan om in samenspraak met het onderwijsveld te zorgen voor een strategische agenda, die duidelijkheid biedt over de Nederlandse ambities voor Europese onderwijsbeleid, en op die basis proactiever de besluitvorming van de EU te beïnvloeden.
- Bijgaand treft u een concept-beleidsreactie, waarmee u reageert op het verzoek daartoe van de vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer d.d. 23 maart 2023.
- Op grond van de wettelijke termijn dient een reactie uiterlijk 9 juni a.s. naar de Kamer te worden gezonden.

Geadviseerd besluit

- In lijn met de mondelinge reactie van MOCW bij de overhandiging van het advies door de voorzitter van de Onderwijsraad wordt u geadviseerd om positief op het advies te reageren.
- Wij adviseren u met ondertekening akkoord te gaan met verzending van deze beleidsreactie naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- In de beleidsreactie wordt in de inleiding door u stilgestaan bij de veranderingen in de wereld en gevolgen voor Europees onderwijsbeleid, en uw visie daarop. Aangekondigd wordt dat advies en reactie vooral procesmatig zijn, maar dat wel verder wordt ingegaan op het Bolognaproces (mede gezien de geringe aandacht hiervoor in het advies) en de Europese onderwijsruimte (gezien het belang als samenwerkingskader voor een Nederlandse agenda).
- Hierna wordt ingegaan op een aantal **kernpunten** in het advies:
  - de huidige Nederlandse houding past niet meer (u onderschrijft dit, maar hierin wordt door u de observatie van een te weinig proactieve Nederlandse houding wel genuanceerd door te wijzen op de informele, voor buitenstaanders minder zichtbare beïnvloedingsprocessen in Brussel);
  - de EU zet meer in op onderwijs (dit wordt door u herkend, waarbij u ook de link met grote transitie legt);

- toenemend belang van kennisvergaring (dit wordt door u bevestigd);
- de gevolgen van toenemende EU samenwerking op andere terreinen, voor het onderwijsbeleid (waarbij u o.a. verwijst naar het AWTI advies over EU en onderzoek en innovatie) en tenslotte,
- de vraag vanuit het onderwijsveld voor kaders (hieraan wordt hierna verder invulling gegeven).
- Vervolgens wordt een reactie gegeven op de **concrete aanbevelingen:**
  - ***Zorg voor een Nederlandse strategische agenda incl. routekaart richting Nederlandse voorzitterschap in 2029:***
    - hierop reageert u positief, waarbij u – mede op verzoek van BZ – wel enkele kanttekeningen plaatst bij het Nederlandse voorzitterschap in 2029, gelet op de gewenste neutraliteit en de timing kort na de volgende EP-verkiezingen;
    - daarnaast geeft u nadere toelichting op het belang van de Europese onderwijsruimte en het Bolognaproces, en het proactieve Nederlandse optreden daarin.
  - ***Betrek en benut de inzet van het onderwijsveld:***
    - hierop reageert u positief waarbij u wijst op bestaande afstemmingsprocessen (Neth-ER; Informatiekamer), en de noodzaak het overleg aan te gaan met andere onderwijs(koepel)organisaties ook in het po en vo;
    - op het advies om participatie van het Onderwijsveld in Europees onderwijsbeleid te stimuleren en te coördineren reageert u minder positief. Nederlandse instellingen en professionals hebben de vrijheid om deel te nemen aan de vorming, vaststelling en uitvoering van Europeesbeleid zonder daarvoor verantwoording te hoeven leggen aan de rijksoverheid. Wel geeft u aan dat OCW een rol kan spelen in communicatie rondom participatiemogelijkheden ;
    - op het advies om te letten op uw stelselverantwoordelijkheid reageert u positief.
  - ***Houd de doelstellingen beperkt:***
    - hierop reageert u positief, als ook op het advies te letten op de bijdrage aan de ontwikkeling van het onderwijs in andere lidstaten en rekening te houden met verschillen tussen onderwijssectoren (hierbij verwijst u ook naar de lopende toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap);
  - ***Wees structureel betrokken bij de EU-beleidsvoorbereiding:***
    - u reageert positief op het advies om een proactieve houding aan te nemen, maar tekent wel aan dat dit al uw streven is;
    - wat betreft de aanbevolen inzet van experts gaat u in op het verschil tussen onafhankelijke en overheidsexperts; wijst u op de inzet van Onderwijs- en Wetenschapsattachés in de hoofdsteden en op het streven van detachering van meer Nederlanders bij de Commissie.
  - ***Vervolgstappen:***

Datum
06 juni 2023

- hierin geeft u de implicatie aan dat in de tweede helft van dit jaar met het onderwijsveld verder overlegd zal worden over de formulering van een meer inhoudelijke Nederlandse strategie voor EU-onderwijsbeleid. Een eerste stap daartoe is onlangs al door u gezet in de vorm van twee “EU-diners” met vertegenwoordigers uit het onderwijsveld. Die bevestigden duidelijk de behoefte aan de dialoog waartoe de Onderwijsraad oproept. Daarnaast geeft u tenslotte aan in uw komende beleidsvoorstellen ook nadrukkelijker rekening te houden met de relevante beleidscontext in de EU en beschikbare kennis.

Datum
06 juni 2023

Toelichting

- **‘Politieke context’**: In de beleidsreactie is op blz. 6 verwezen naar het coalitieakkoord, en de Staat van de Unie 2023, waarin is gesteld dat Nederland een leidende rol wil nemen (om de EU slagvaardiger, economisch sterker, groener en veiliger te maken). De VKC OCW heeft u om een beleidsreactie op het advies van de Onderwijsraad gevraagd.
- **‘Financiële/juridische overwegingen’**: n.v.t.
- **‘Krachtenveld’**: gelet op het procesmatige karakter van de beleidsreactie heeft over de tekst van deze beleidsreactie geen verder overleg met de onderwijsorganisaties plaatsgevonden. Echter:
  - OCW heeft wel ambtelijk deelgenomen aan de presentatie van het advies aan de onderwijsschools door de Onderwijsraad, Daarbij zijn vanuit het funderend onderwijs geen grote ambities op EU-gebied naar voren gekomen, maar is het belang van een proactieve, maar soms ook defensieve, inzet op het gebied van curriculum, mobiliteit en erkenningsvraagstukken gewezen.
  - De wenselijkheid van meer overleg en afstemming tussen OCW en het onderwijsveld werd duidelijk ondersteund bij de deelnemers aan de recente **“EU-diners” van MOCW en MPVO** op 10 en 23 mei jl. Hierbij waren ook de onderwijsschools vertegenwoordigd. O.a. kwam de notie naar voren om behalve in EU-multilateraal verband actief te zijn, ook nadrukkelijk te leren van goede praktijken in specifieke EU-lidstaten door bilaterale contacten.
  - Het advies en mogelijke beleidsreactie is besproken in het bestuurlijk overleg met Neth-ER op 25 mei jl. waarbij o.a. is gesproken over de samenhang met de beleidsreactie op het recente AWTI advies. In beide beleidsreacties wordt aangegeven dat het kabinet zal streven naar afstemming van de verdere uitwerkingen (Europese onderwijs-/onderzoeksruimte; Horizon/Erasmus, etc.). Met de opmerking vanuit UNL om ook meer aandacht te hebben voor de bilaterale relaties is rekening gehouden.
  - De beleidsreactie is ambtelijk interdepartementaal afgestemd met EZK (geen opmerkingen), BZ (nuancering t.a.v. het NL voorzitterschap 2029, maar verder warme steun) en SZW (geen reactie ontvangen).
- **‘Uitvoering’**: voor de zomer zal IB een proces starten om met OCW en het onderwijsveld invulling te geven aan een strategische agenda, die voor het einde van dit jaar zou kunnen worden afgerond.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Datum

06 juni 2023